

OD ISTOG AUTORA

DNEVNIK JEDNOG ČAROBNJAKA

ALHEMIČAR

BRIDA

ANĐEO ČUVAR

NA OBALI REKE PJEDRE SEDELA SAM I PLAKALA

MAKTUB

PETA GORA

VERONIKA JE ODLUČILA DA UMRE

ĐAVO I GOSPOĐICA PRIM

JEDANAEST MINUTA

PRIRUČNIK ZA RATNIKA SVETLOSTI

ZAHIR

VEŠTICA IZ PORTOBELA

ALEF

RUKOPIS OTKRIVEN U AKRI

PRELJUBA

BITI KAO REKA

ŠPIJUNKA

POBEDNIK JE SAM

HUPI

STRELAC

NAJVIŠI DAR

**PAULO
KOELJO**

ALEF

Preveo s portugalskog
Jovan Tatić

Laguna

Naslov originala

Paulo Coelho

O ALEPH

Copyright © 2010 by Paulo Coelho

This edition was published by arrangements with Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S. L. U. Barcelona, Spain.
All rights reserved.

www.paulocoelhoblog.com

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Ž., jer mi i dalje pokazuje put,
za S. J., jer me i dalje štiti,
za Hilal, zbog oprostaja u crkvi u Novosibirsku.*

*O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.*

*Jedan čovek od dobrog roda otide u daleku zemlju
da primi sebi carstvo, i da se vrati.*

Jevanđelje po Luki, 19: 12

Alef je imao dva do tri santimetra u prečniku, ali je u njemu bilo sadržano nimalo umanjeno kosmičko prostranstvo. Svaka stvar... bila je beskraj stvari jer sam ih jasno video sa svih tačaka sveta.

Horhe Luis Borhes, *Alef**

*Ja ne vidim, a ti znaš sve.
Ali verujem da neću uzalud živeti,
I znam da ćemo se ponovo sresti,
U nekoj božanskoj večnosti.*

Oskar Vajld

* Prevod sa španskog Radoja Tatića. (Prim. prev.)

Sadržaj

Kralj svog kraljevstva	13
Kineski bambus	30
Svetlost za stranca	43
Ako stane hladan vetar	54
9.288.	71
Hilaline oči	79
Kuća Ipatijeva	88
Alef	98
Sanjari su neukrotivi.	110
Kao suze na kiši	123
Sibirski Čikago	131
Put mira.	140
Vatreni prsten	147
Verovati i kada ti ne veruju	159
Listovi čaja	167

Peta žena174
<i>Ad extirpanda</i>180
Statično neutralisanje sile196
Zlatna ruža211
Bajkalski orao.220
Strah od straha233
Grad245
Telefonski poziv255
Duša iz Turske261
Moskva, 1. jun 2006271
Piščeva napomena273
O autoru275

KRALJ SVOG KRALJEVSTVA

N^{e!} Opet neki ritual? Opet treba prizivati nevidljive moći da se prikažu u vidljivom svetu? Kakve to veze ima sa svetom u kojem danas živimo? Danas mladi diplomiraju na fakultetima i ne mogu da nađu posao. Stari stignu do penzije i nemaju novca ni za šta. Odrasli nemaju vremena da sanjaju – od osam ujutru do pet po podne bore se da zarade za sebe i porodicu, da deci plate školovanje i suočavaju se sa onim što svi skraćenim imenom zovemo „surova stvarnost“.

Svet nikada nije bio toliko podeljen kao danas: verski ratovi, genocid, nepoštovanje Planete, ekonomske krize, depresija, siromaštvo. Svi žele brze rezultate da bi rešili bar neke svetske ili lične probleme. Ali kako vreme protiče, stvari izgledaju sve gore.

A ja se ovde trudim da nastavim svoj put u okviru duhovne tradicije čiji se koreni nalaze u davnoj prošlosti, daleko od svih izazova sadašnjeg trenutka?

* * *

Zajedno sa Ž.-om, koga zovem svojim Učiteljem, iako počinjem u to da sumnjam, hodam prema svetom hrastu koji se tu nalazi više od petsto godina i koji hladno posmatra ljudske nesreće; njegova jedina briga je da pred zimu preda svoje lišće i povrati ga u proleće.

Ne mogu više da pišem o svom odnosu sa Ž.-om, mojim vodičem kroz Tradiciju. Imam na desetine svezaka dnevnika punih beležaka naših razgovora, kojima se nika-da ne vraćam. Od kada sam ga upoznao u Amsterdamu 1982. godine, naučio sam i zaboravio da živim stotinak puta. Kad god me Ž. nauči nečemu novom, pomislim da je to onaj korak koji mi je nedostajao da osvojim vrh planine, ona nota koja opravdava celu simfoniju, slovo u kojem je sažeta knjiga. Tada nastaje period euforije, koji zatim malo-pomalo jenjava. Neke stvari ostanu zauvek, ali većina duhovnih vežbi, praksi i učenja završi u crnoj rupi. Ili mi to tako barem izgleda.

* * *

Zemljište je vlažno, već vidim da će mi, ma koliko pažljivo gazio, posle nekoliko koraka patike biti potpuno blatnjave, iako sam ih pre neki dan detaljno oprao. Moje traganje za znanjem, duhovnim mirom i svesnošću o vidljivoj i nevidljivoj stvarnosti pretvorilo se u naviku i više ne daje nikakve rezultate. Kada mi je bilo dvadeset dve godine, posvetio sam se učenju magije. Išao sam različitim putevima, u važnom životnom dobu hodao sam po ivici provalije, više puta sam se okliznuo i pao, odustajao sam

i vraćao se. Mislio sam da ću u pedeset devetoj godini života biti nadomak raja i potpunog duhovnog mira koji mislim da vidim kod budističkih monaha.

Ali avaj! Deluje mi kao da od svega toga nikada nisam bio udaljeniji. Nemam mira; s vremena na vreme ulazim u sukobe sa samim sobom i to ume da traje mesecima. A trenuci u kojima uranjam u percepciju magijske stvarnosti traju samo nekoliko sekundi. Dovoljno da se uverim da taj drugi svet postoji, ali i da me frustrira to što ne uspevam da zadržim sve što naučim.

Stigli smo.

Kada završimo sa ovim ritualom, najozbiljnije ću s njim porazgovarati. Obojica polažemo ruke na stablo svetog hrasta.

* * *

Ž. izgovara sufijsku molitvu:

„O Bože, kada slušam glasanje životinja, šum drveća, žubor vode, poj ptica, fijuk vetra ili prasak groma, u njima vidim dokaz Tvog jedinstva; osećam da si Ti vrhovna moć, sveznanje, vrhovna mudrost, vrhovna pravda.

O, Bože, prepoznajem te u iskušenjima kroz koja prolazim. Dozvoli mi, o Bože, da Tvoje zadovoljstvo bude i moje zadovoljstvo. Da budem Tvoja radost, radost koju sin pruža Ocu. I da Te se setim s mirom i odlučnošću, čak i kada mi bude teško da kažem da Te volim.“

U ovakvim trenucima bih osetio – na delić sekunde, ali i to je bilo dovoljno – Jedinstveno Prisustvo koje pokreće

Sunce i Zemlju i drži zvezde na njihovim mestima. Ali danas ne želim da razgovaram s Univerzumom; dovoljno mi je da mi čovek koji stoji pored mene pruži odgovore koji su mi potrebni.

* * *

On podiže šake sa stabla hrasta, i ja činim isto. On mi se nasmeši i ja se njemu nasmešim. U tišini i bez žurbe upućujemo se ka mojoj kući, sedamo na verandu i pijemo kafu u tišini.

Posmatram ogromno stablo u sredini svog vrta, obavijeno trakom posle jednog sna. Nalazim se u selu Sen Marten u francuskom delu Pirineja, u kući koju sam kupio i zbog toga se odavno pokajao; ta kuća me je na kraju zaposela jer je zahtevala da budem u njoj kad god je to moguće, pošto neko o njoj mora da se stara, da održava njenu energiju u životu.

– Ne uspevam više da napredujem – kažem, i kao i uvek upadam u zamku koja čeka onog ko prvi progovori.

– Mislim da sam stigao do svog maksimuma.

– Kako je to zanimljivo. Uvek sam pokušavao da otkrijem svoje granice i do danas nisam uspeo da stignem do njih. Ali moj Univerzum mi ne ide naruku, i dalje se širi i ne dozvoljava mi da ga u celosti upoznam.

Ironičan je. Ali ja teram svoje.

– Zašto si danas došao? Da pokušaš da me ubediš, kao i uvek, da nisam u pravu. Pričaj šta hoćeš, ali znaj da reči neće ništa promeniti. Nisam dobro.

– Baš zato sam i došao danas ovamo. Odavno sam primetio šta se dešava. Ali uvek postoji pravi trenutak za akciju – tvrdi Ž. dok sa stola uzima krušku i vrti je u ruci.

– Da smo ranije razgovarali, ti još ne bi bio zreo za to. Da smo razgovarali kasnije, već bi počeo da truliš. – Kako je to rekao, zagrizao je voćku i predao se uživanju u njenom ukusu. – Savršeno. Pravi trenutak.

– Pun sam sumnji. A većina njih se odnosi na veru – insistiram.

– Odlično. To je sumnja koja čoveka tera napred.

Dobijam dobre i slikovite odgovore kao i uvek, ali danas oni nemaju uobičajeni efekat.

– Reći ću ti šta osećaš – nastavlja Ž. – Da ništa od onoga što si naučio nije pustilo koren, da možeš da uroniš u univerzum magije, ali ne uspevaš da ostaneš u njemu. Da je sve to samo jedna velika fantazija koju je čovek stvorio da bi odagnao strah od smrti.

Moja pitanja su dublja: sumnje koje se tiču vere. Samo u jedno sam siguran: da postoji paralelni univerzum, duhovni, koji utiče na ovaj svet u kojem živimo. Osim toga, sve ostalo – svete knjige, otkrovenja, vodiči, priručnici, ceremonije... sve mi to deluje apsurdno. I što je najgore – bez trajnih rezultata.

– Reći ću ti kako sam se ja svojevremeno osećao – nastavlja Ž. – Kad sam bio mlad, bio sam opčinjen svim stvarima koje je život mogao da mi ponudi; mislio sam da mogu da dostignem svaku od njih. Kada sam se oženio, morao sam da odaberem samo jedan put jer sam morao da izdržavam ženu koju volim i svoju decu. Kada sam imao četrdeset pet godina, bio sam već uspešan poslovni čovek, deca su mi porasla i otišla od kuće, a ja sam pomislio kako će od tog trenutka stvari početi da se ponavljaju, vrte u krug.

„Tek tada je počela moja duhovna potraga. Disciplinovan sam čovek i svu svoju energiju usmerio sam ka

njoj. Prošao sam kroz periode entuzijazma i neverice sve dok nisam stigao do trenutka u kojem se ti sada nalaziš.“

– Ž., uprkos svem mom trudu, ne mogu da kažem: „Nalazim se bliže Bogu i sebi samom“ – kažem, sa određenom dozom očaja.

– Zato što si, kao i svi ostali ljudi na ovoj planeti, i ti verovao da će te vreme naučiti kako da se približiš Bogu. Ali vreme ne podučava; ono nam samo daje osećaj umora, osećaj starenja.

Činilo mi se kao da me hrast sada posmatra. Sigurno ima više od četiri veka, a sve što je naučio jeste da bude na jednom mestu.

– Zašto smo obavili ritual kod hrasta? Kako nam to pomaže da postanemo bolja ljudska bića?

– Zato što ljudi više ne vrše obrede oko hrastova. A čineći to, što može delovati i smešno, povezuješ se s nečim dubokim u svojoj duši, u svom iskonskom delu, delu koji je najbliži poreklu svega.

Istina. Postavio sam pitanje o nečemu što znam i dobio odgovor koji sam očekivao. Treba bolje da iskoristim svaki trenutak proveden s njim.

– Vreme je da se krene – kaže Ž. najednom.

Gledam na sat. Objašnjavam da je aerodrom blizu, da možemo da razgovaramo još malo.

– Ne govorim o tome. Kada sam prolazio kroz to što se tebi sada dešava, odgovor sam našao u nečemu što se dogodilo pre nego što sam se rodio. Upravo to ti predlažem.

Reinkarnacija? Uvek me je obeshrabriovao u mojim pokušajima da se vratim u prethodne živote.

– Već sam bio u prošlosti. Naučio sam to da radim još pre nego što sam te upoznao. Već smo razgovarali o tome;

video sam dve inkarnacije: jedna je bila francuski pisac iz XIX veka i druga...

– Da, znam.

– Počinio sam greške koje sada ne mogu da popravim. A i ti si mi rekao da to više ne radim jer će mi se samo pojačati griža savesti. Putovanja u prošle živote su kao da u patosu napraviš rupu i pustiš da požar iz stana ispod zahvati sadašnjost.

Ž. baca ogrizak kruškepticama u vrtu i gleda me iznervirano:

– Molim te nemoj da pričaš gluposti. Nemoj da me teraš da poverujem da si u pravu i da za ove dvadeset četiri godine koliko se poznajemo stvarno ništa nisi naučio.

Da, znam o čemu priča. U magiji – kao i u životu – postoji samo sadašnji trenutak, SADA. Vreme se ne meri kao razdaljina između dve tačke. „Vreme“ ne prolazi. Ljudima je veoma teško da se koncentrišu na sadašnjost; uvek misle o onome što su uradili, kako su mogli i bolje, koje su posledice njihovih dela, zašto nisu reagovali kako je trebalo. Ili se, opet, brinu o budućnosti, šta će raditi sutra, šta treba da pripreme, kakva opasnost ih možda čeka iza ugla, kako da izbegnu ono što ne žele i kako da postignu ono o čemu su uvek sanjali.

Ž. nastavlja razgovor.

– Zato ti, sada i ovde, počinješ da se pitaš: postoji li zaista nešto što ne valja? Da, postoji. Ali istovremeno shvataš i to da svoju budućnost možeš da promeniš tako što ćeš prošlost dovesti u sadašnjost. Prošlost i budućnost postoje samo u našem sećanju.

„Ali sadašnji trenutak se nalazi izvan vremena: on je Večnost. Indijci u nedostatku boljeg rešenja koriste reč

'karma'. Ali koncept nije dobro objašnjen: ono što si činio u prethodnom životu neće uticati na tvoju sadašnjost. Ono što činiš u sadašnjosti iskupiće ono što je učinjeno u prošlosti i samim tim promeniti budućnost.“

– Ili...

Ž. pravi pauzu, sve više ga nervira što ne uspevam da shvatim šta pokušava da mi kaže.

– Ništa mi ne vredi što se trudim da nešto objasnim rečima koje ti ništa ne znače. Idi i iskusi sam. Vreme je da se *ti* pokreneš, odeš odavde. Da ponovo osvojiš svoje kraljevstvo koje u ovom trenutku nagriza rutina. Dosta više s ponavljanjem uvek iste lekcije – tako sigurno nećeš naučiti ništa novo.

– Ne radi se o rutini. Nesrećan sam.

– To se zove rutina. Ti misliš da postojiš zato što si nesrećan. Drugi postoje zbog svojih problema i opsesivno pričaju o njima: problemi s decom, mužem, školom, poslom, prijateljima. Nikada ne zastanu da pomisle: ovde sam. Rezultat sam svega što se desilo i što će se desiti, ali ovde sam. Ako sam nešto pogrešio, mogu to da ispravim, ili makar da molim za oprostaj. Ako sam učinio nešto ispravno, to me čini srećnijim i povezanim sa sadašnjim trenutkom.

Ž. duboko uzdahnu pre nego što je završio:

– Ti više nisi ovde. Vreme je da odeš da bi se ponovo vratio u sadašnjost.

* * *

Baš sam se toga plašio. Već neko vreme mi nagoveštava da je trenutak da se posvetim trećem hodočašću. Međutim,

život mi se mnogo promenio od davne 1986. godine, kada me je hodočašće do Santjaga de Kompostele navelo da se suočim sa svojom sudbinom, ili „božijim naumom“. Tri godine kasnije prešao sam Rimski put, u oblasti u kojoj se sada nalazimo; bio je to bolan, dosadan proces u kojem sam proveo sedamdeset dana tako što sam svakog jutra radio ono što sam prethodne noći sanjao, ma koliko to apsurdno bilo (sećam se da sam jednog dana četiri sata proveo na nekoj autobuskoj stanici, a da se ništa bitno nije dogodilo).

Od tada sam disciplinovano radio sve što je moj posao zahtevao od mene. Na kraju krajeva, bio je to moj izbor i moj blagoslov. Bolje reći, počeo sam da putujem kao lud. Upravo su me ta putovanja naučila važnim životnim lekcijama.

Možda bi još bolje bilo reći da sam putovao kao lud još od mladosti. Ali u poslednje vreme se činilo kao da živim u hotelima i na aerodromima – tako da je osećaj avanture počeo da uzmiče pred teškom dosadom. Kada bih se požalio što ne mogu da ostanem duže na nekom mestu, ljudi bi se začudili: „Ali tako je lepo putovati! Žao mi je što nemam para da sebi to priuštim!“

Putovanje se nikada ne svodi na pitanje novca, već hrabrosti. Veliki deo života proveo sam putujući svetom kao hipik: koliko sam tada imao para? Ništa. Jedva da sam imao za kartu, ali uprkos tome smatram da su to bile neke od najboljih godina moje mladosti – slabo sam jeo, spavao sam po železničkim stanicama, nisam se razumeo s ljudima jer nisam govorio njihov jezik, uvek sam zavisio od drugih, čak i kada je trebalo samo da nađem mesto za prenoćište.

Posle mnogo vremena provedenog na putu, slušanja jezika koje ne razumeš, korišćenja novca čiju vrednost ne znaš, hodanja po ulicama kojima nikada nisi prošao, shvataš da je tvoje staro Ja, sa svim onim što je znalo, potpuno neupotrebljivo pred tim novim izazovima – i počinješ da primećuješ da negde tamo, zakopan u dnu nesvesnog, postoji neko mnogo zanimljiviji, sklon avanturama, otvoren ka svetu i novim iskustvima.

Ali jednom dođe dan kada kažeš: „Dosta!“

– Dosta! Putovanje se za mene pretvorilo u monotonu rutinu.

– Ne, nije dosta. Nikada neće biti dosta – insistira Ž. – Naš život je stalno putovanje, od rođenja do smrti. Okolina se menja, ljudi se menjaju, potrebe se menjaju, ali voz i dalje ide. Život je voz, a ne železnička stanica. A ono što ti sada radiš nije putovanje, već nizanje zemalja, što je potpuno drugačije.

Odmahnuo sam glavom.

– Neće pomoći. Ako treba da ispravim grešku koju sam napravio u nekom prethodnom životu i duboko sam svestan te greške, to mogu da uradim i ovde. U onoj tamnici sam samo izvršavao naređenja nekoga ko je delovao kao da zna božje namere: a to si bio ti.

„Pored toga, do sada sam našao bar četiri osobe koje sam molio za oprostaj.“

– Ali nisi otkrio kletvu koja je bačena.

– I ti si bio proklet u tom istom vremenu. Da li si otkrio šta je to bilo?

– Jesam. Svoju kletvu sam otkrio. I garantujem ti da je bila mnogo teža nego tvoja. Ti si jednom bio kukavica,

dok sam ja mnogo puta bio nepravedan. Ali to me je oslobodilo.

– Treba samo da putujem kroz vreme. Zašto moram da putujem kroz prostor?

Ž. se nasmeja.

– Zato što svi uvek imamo jednu priliku za spasenje, ali da bi se to desilo, moramo da sretnemo osobe kojima smo učinili zlo i molimo ih za oprostaj.

– Pa kuda treba da idem? U Jerusalim?

– Ne znam. Tamo gde obećaš da ćeš ići. Otkrij ono što si ostavio nedovršeno i dovrši delo. Bog će te voditi jer ovde i sada je sve što je ikada živelo i što će živeti. Svet se u ovom trenutku stvara i uništava. Onaj koga si sreo ponovo će se pojaviti, onaj koga si pustio da ode vratiće se. Nemoj da izneveriš milosti koje su ti date. Shvati šta se s tobom dešava i shvatićeš šta se dešava sa svetom. „Nemoj misliti da donosim mir. Donosim sablju.“